

Temeljem članka 15. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“ 10/97, 107/07 i 94/13), te članka 12.a Statuta dječjeg vrtića CVRČAK Posedarje, Upravno vijeće donosi Kurikulum dječjeg vrtića CVRČAK Posedarje za pedagošku godinu 2017/2018.

**KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA
CVRČAK Posedarje
ZA PEDAGOŠKU 2017./2018. GODINU**

Posedarje, rujan 2017.

ŽUPANIJA: ZADARSKA

GRAD: POSEDARJE

ADRESA: TRG MARTINA POSEDARSKOG 1, 23242 POSEDARJE

E-MAIL: dvcvrcakposedarje@gmail.com

Tel/Fax: 023/266-703

MATIČNI BROJ: 2792583

OIB: 22197529807

OSNIVAČ: OPĆINA POSEDARJE

GODINA OSNIVANJA: 2011.

RAVNATELJICA: ANA MILIĆ, ravnatelj od 21.12.2012.

Ustanova je upisana u Trgovački sud u Zadru pod registarskim brojem (MBS) 110027359
dana 25.08.2011. godine.

SADRŽAJ

O NAMA.....	4
MISIJA.....	5
VIZIJA.....	5
O KURIKULUMU ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE	6
POLAZIŠTA KURIKULUMA DJEČJEG VRTIĆA CVRČAK Posedarje	8
NAČELA	9
VRIJEDNOSTI	17
PROGRAMI	19
1. REDOVITI PROGRAM	19
2. PROGRAM PREDŠKOLE	21
SMJER PROFESIONALNOG RAZVOJA STRUČNIH DJELATNIKA	24
OSIGURAVANJE KVALITETE	25
LITERATURA	26

O NAMA

Dječji vrtić CVRČAK Posedarje je predškolska ustanova u kojoj se provodi rani i predškolski odgoj i obrazovanje djece u dobi od navršene prve godine života do polaska u osnovnu školu, a čiji je osnivač i vlasnik Općina Posedarje. Vrtić se smjestio uz osnovnu školu na adresi Športska ulica 1A.

U Vrtiću se provode redoviti cjelodnevni 10-satni i poludnevni 5-satni programi predškolskog odgoja i obrazovanja te obvezni Program predškole u trajanju od 250 sati.

Redovan program Vrtića polazi oko 70 djece (jedna jaslička skupina, te dvije mješovite skupine: mlađa u dobi od 3 i 4 godine, te starija u dobi od 5 godina do polaska u školu), a Program predškole oko 20 djece s kojima radi 6 odgojiteljica i jedan stručni suradnik pedagog s ciljem osiguranja što kvalitetnijeg boravka u vrtiću.

Dječji vrtić CVRČAK Posedarje je jedina ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području Općine Posedarje, a rad joj se temelji na humanističkoj razvojnoj koncepciji.

MISIJA

Dječji vrtić CVRČAK Posedarje je ustanova za rani odgoj i obrazovanje koja djeluje na području Općine Posedarje.

Utemeljeni na suvremenoj humanističko razvojnoj koncepciji provodimo cjelodnevni i poludnevni program usmjeren k razvoju cjelokupne ličnosti svakog djeteta, uvažavajući individualne potrebe i interese djece, kulturu obitelji i zajednice u kojoj djelujemo. Svojim djelovanjem pružamo podršku obitelji, pridonosimo razvoju roditeljskih kompetencija i doprinosimo razvoju društvene zajednice.

VIZIJA

Želimo da naš vrtić bude mjesto gdje je svako dijete jednako važno, jedinstveno i posebno, mjesto najboljih mogućnosti za sve, mjesto u koje se rado dolazi.

O KURIKULUMU ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću. Polazi od postojećih nacionalnih dokumenata:

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991),
- Konvencija o pravima djeteta (2001),
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011),
- Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012),
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012),
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014),

Također, polazi od primjera dobre odgojno-obrazovne prakse u Republici Hrvatskoj i svijetu te od znanstvenih studija o dosezima u području inicijalnog obrazovanja i profesionalnog razvoja odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića, publiciranih u posljednjih dvadeset godina.

Nacionalni kurikulum sadrži polazišta, vrijednosti, načela i ciljeve, generirane iz višegodišnjih iskustva razvoja odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma vrtića u Republici Hrvatskoj i dosega hrvatskih i međunarodnih znanstvenika.

Kurikulum vrtića predstavlja implementaciju Nacionalnoga kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u pojedinome vrtiću s obzirom na njegove posebnosti. Kurikulum vrtića u svakoj ustanovi oblikuje se s obzirom na specifičan kontekst tj. njezinu kulturu te kulturu i tradiciju okruženja u kojem se ustanova nalazi. Kvalitetu kurikuluma vrtića određuju kontekstualni uvjeti u njemu (kvaliteta prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja te organizacijska kultura), koje se kontinuirano propituje i unapređuje.

Najvažnija značajka kurikuluma je da je dijete vrijednost po sebi. Ta je spoznaja utjecala na paradigmatičke promjene slike o djetetu i djetinjstvu te se ističe sljedeće:

- dijete je osobnost već od rođenja i treba ga ozbiljno shvaćati i poštovati,
- dijete nije objekt u odgojnom procesu, već je socijalni subjekt koji participira, konstruira i, u velikoj mjeri, određuje svoj vlastiti život i razvoj,

- djetinjstvo nije samo pripremna faza za budući život, već je životno razdoblje koje ima svoje vrijednosti i svoju kulturu,
- djetinjstvo je proces socijalne konstrukcije, koji djeca i odrasli zajednički izgrađuju,
- djetinjstvo je proces koji se kontekstualizira uvijek u relaciji s određenim prostorom, vremenom i kulturom (socio-konstruktivizam) te varira s obzirom na različitost uvjeta i kulture u kojima se događa. Stoga, kao što ne postoji univerzalno dijete, ne postoji ni univerzalno djetinjstvo.

Na tim osnovama Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje priskrbljena je znanstvena utemeljenost i praktična provedivost.

Kurikulum našeg Vrtića je teorijska osnova na kojoj se zasniva odgojno-obrazovni rad dječjeg vrtića, predstavlja osobnu iskaznicu vrtića i odraz naše vlastite odgojno-obrazovne filozofije. U izradi kurikuluma našeg vrtića sudjelovali su svi odgojno-obrazovni djelatnici, skupina od odgojitelja i stručnih suradnika te definirali našu misiju i viziju, naše vrijednosti, polazišta, načela, program, smjer profesionalnog razvoja i načine vrednovanja.

POLAZIŠTA KURIKULUMA DJEČJEG VRTIĆA CVRČAK Posedarje

ZDRAV ŽIVOT

- Dijete ima pravo odrastati u zdravom okruženju

UČENJE ČINJENJEM

- Dijete uči čineći i istražujući

IGRA

- Dijete uči kroz igru

STVARALAŠTVO

- Dijete je stvaralačko biće

IDENTITET

- Djetinjstvo je životno razdoblje koje ima svoje vrijednosti i kulturu. Dijete je dio obitelji, odgojne grupe i društva.

NAČELA

Načela, koja čine vrijednosna uporišta, dio su bitne sastavnice kojom se osigurava unutarnja usklađenost svih sastavnica kurikuluma i partnersko djelovanje sudionika u izradi i primjeni kurikuluma. Naša načela su:

1. Bogatstvo različitosti

Jedno od načela našeg vrtića je življenje bogatstva različitosti.

U skupinama borave djeca različite dobi, različitog socio-ekonomskog konteksta, različitog religijskog statusa i nacionalnosti, a provodimo i inkluziju djece s teškoćama u razvoju. Stoga, nužnim smatramo kod djece i kod odgojitelja osim osjećaja pripadnosti i ponosa na svoj zavičaj, treba razvijati i interkulturalne kompetencije, osposobljavati se za život u multikulturalnom svijetu, poticati uvažavanje različitosti i snošljivosti te djelatno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom društvu. Smatramo da s time treba početi od najranije dobi, jer je poznato da se već u toj dobi razvijaju stavovi i predrasude koji su rezultat djetetova iskustva i usvajanja stavova odraslih, najviše roditelja, ali i drugih koji s djecom provode vrijeme. Pošto današnja djeca sve više vremena provode u ustanovama one, (djeca, odgojitelji i ostali odrasli u njoj) mogu uvelike utjecati na usvajanje stavova i uvažavanje različitosti.

Uvažavanje različitosti uključuje odgoj za empatiju (naučiti razumjeti druge i poistovjetiti se s njima), odgoj za solidarnost (veća osjetljivost za probleme nejednakosti i društvenu marginalizaciju), odgoj za priznavanje i poštivanje različitosti (poštivanje drukčijih stilova života kao osobno i društveno bogatstvo), poticanje razvoja interkulturalne osjetljivosti te svijesti o sebi i drugima.

Tolerancija je jedna od temeljnih vrijednosti našeg Vrtića koja je ujedno temelj za življenje i prihvaćanje različitosti, a temelji se na prihvaćanju individualnih razlika i shvaćanju kulturne raznolikosti. Odgoj za toleranciju se temelji na učenju o jednakosti i osobnoj slobodi, ali i na razvijanju odgovornosti prema drugima, na poštivanju drugih i njihovih prava, prihvaćanju različitosti i njegovanju demokratskih odnosa u ustanovi.

2. Mješovite skupine

Sve su skupine našeg Vrtića dobno mješovite. U jasličkim skupinama borave djeca u dobi od 1 do 3 godine. Postoje dvije mješovite odgojne skupine, u mlađoj borave djeca u dobi od 3 i 4 godine, dok u starijoj borave djeca od 5 godina do polaska u školu. Kako kriterij za grupiranje djece, s obzirom na njihove razvojne i individualne osobitosti, ne mora biti njihova kronološka dob. Stvaranjem mješovite skupine nastoji se izbjeći jedno normirano ozračje, a postići prirodno, u životu uobičajeno. Dijete je tako u socijalnoj situaciji u kojoj ima priliku doživljavati sebe u različitim odnosima, s ljudima različite i kronološke i mentalne dobi. Tako djeca različite starosti izmjenjuju svoja iskustva, mlađi uče od starijih, a stariji, poučavajući svoje mlađe prijatelje, zapravo organiziraju svoje znanje i potvrđuju kompetenciju. I prirodna obiteljska zajednica uključuje ljude različite dobi pa takva skupina svojim članovima pruža priliku za promatranje, oponašanje i stjecanje širokog raspona različitih vještina. Osim obiteljske situacije, grupe koju djeca samostalno i spontano formiraju (u ulici, na selu, raznim izvaninstitucionalnim aktivnostima) su heterogene po sastavu. Pozitivni afekti zajedničkog druženja djece različite dobi primjećuju se najviše na socijalnom planu. Mlađa djeca osjećaju se zaštićenima, odnosno rado prihvaćaju skrb svojih starijih prijatelja. Starija djeca vole se brinuti o mlađoj, igrajući pri tome razne zaštitničke uloge i razvijajući osjećaj strpljivosti i odgovornosti. Budući da mješovite skupine potiču razvoj prosocijalnog ponašanja i potiču suradnju među djecom, disciplinski problemi koje uzrokuje kompetitivno okruženje često se smanjuju.

Mješovite skupine mogu osobito koristiti djeci koja u nekim područjima svojeg razvoja funkcioniraju ispod razvojne razine primjerene dobi. Toj djeci može biti manje naporno ulaziti u interakcije s mlađom djecom nego sa svojim vršnjacima, a takve interakcije mogu potaknuti motivaciju i samouvjerenost kod mlađe djece.

Brojne studije su dokazale i da mješovito grupiranje djece može imati blagotvorne učinke za djecu u riziku. Ustanovljeno je da su djeca sklonija prosocijalnom ponašanju i nuđenju pomoći mlađoj djeci nego svojim vršnjacima. S vršnjacima su sklonija u uspostavljanju prijateljskih odnosa i izražavanju agresije, a za stariju su se djecu sklonija vezivati. Prisutnost mlađe djece u mješovitim skupinama nudi priliku za blagotvorno djelovanje u slučaju djece čiji je socijalan razvoj rizičan.

U mješovitoj grupi dijete spontano bira vrstu i duljinu trajanja aktivnosti, kao i partnera. I u životu izvan vrtića dijete živi u interakciji sa starijom i mlađom djecom, kao i odraslima različite dobi, te

se mora naučiti odnosima s njima. Takvom učenju pogoduju dobno mješovite skupine. Prije grupiranja potrebno je uzeti u obzir optimalni dobni raspon te omjer mlađe djece prema starijima.

3. Organizacija poticajnog prostora i materijala

Stvaranje pozitivne poticajne klime u vrtiću, važan je preduvjet za bogatstvo socijalnih interakcija djece, koje u njihovom cjelovitom razvoju imaju neprocjenjivu vrijednost.

Organizacija prostora vrtića treba omogućavati slobodno kretanje djece i treba biti usmjerena promoviranju susreta, komunikacije i interakcija djece. Raznolika i bogata interakcija djece nije moguća u praznom, minimalno opremljenom prostoru, u zatvorenim i izoliranim prostorijama dnevnog boravka. Soba dnevnog boravka pripada djeci i zato ju treba organizirati u skladu s njihovom prirodom. Zidovi bi trebali sadržavati njihove likovne uratke, plakate s prikazima njihovih projekata tako da ih djeca i svi oni koji dolaze u njihove prostorije uvijek mogu iznova gledati i iz njih učiti. Bogatstvo i promišljenost izbora materijala kojima djeca manipuliraju potiču ih na otkrivanje i rješavanje problema s kojima se susreću te im takvo okruženje omogućuje da sami postavljaju hipoteze, istražuju, eksperimentiraju, konstruiraju znanja i razumijevanja. Nužna je raznovrsnost i stalna dostupnost materijala koji promoviraju neovisnost i autonomiju učenja djece. Sadržajno bogatstvo materijala nužno je jer djeci različitih interesa i razvojnih sposobnosti omogućuje različite izbore.

Djeci je potrebna sloboda kretanja, veći prostor, uređen tako da više sliči radionicama, sobama opremljenim s mnoštvom raznovrsnih materijala, alata, sprava i sredstava koji djeci pružaju mogućnosti različite prilagodljivosti, transformacija, konstruiranja, građenja, istraživanja, igre i učenja jer djeca svoja znanja ne preuzimaju pasivno od okoline, već ih aktivno izgrađuju, tj. konstruiraju.

Okruženje šalje djetetu poruku o željenom, primjerenom ponašanju, o tome kako stupiti u interakciju s drugima i kako koristiti ponuđene materijale. Prikladno strukturiran prostor olakšava slobodu kretanja, kreativnu ekspresiju i učenje, a neprikladni ometa dječje aktivnosti, skraćuje dječju pažnju, povećava konflikte, nameće više pravila i odgojiteljevog dirigiranja. Dostupnost materijala, otvorene police, dohvatljive igračke povećavaju kod djece osjećaj vlasništva, kreativnog rješavanja problema, razmjenu materijala i dr. Djeca i odrasli ne doživljavaju i ne vide prostor jednako zbog razlike u perspektivi (razina pogleda, tjelesne proporcije, iskustvo...). Nužno je rukovoditi se dječjom perspektivom. Lakoća nadgledanja zbog niskih pregrada omogućuje

odgojitelju uvid u dječje aktivnosti kako bi mogao podržati pozitivna ponašanja i spriječiti ona koja to nisu.

Prostorno okruženje vrtića treba biti ugodno i što više nalikovati obiteljskom, jer djeca u njemu provode veliki dio svog djetinjstva. Obogaćivanje prostora obuhvaća i samoobogaćivanje djece. Ako se dijete ohrabri i stječe pozitivnu sliku o sebi kroz svakodnevna iskustva, ono je sklono samo napredovati, učiti i istraživati. Obogaćivanjem prostora raznim poticajima nastoji se poticati samoinicirano, samoorganizirano učenje djece, nastoji im se omogućiti da sve više upravljaju procesom vlastitog učenja i da preuzimaju odgovornost za njega. „Protočnost“ djece i nesmetano kretanje prostorom smanjuje mogućnost za konflikte, narušavanje aktivnosti drugih i povećava sigurnost djece, ukoliko je i organizacija odgojno-obrazovnog rada odgajatelja pravilno i precizno postavljena. Slobodno kretanje i tjelesne aktivnosti trebaju se odvijati na otvorenom i u za to namijenjenoj dvorani, dok su ostali prostori vrtića namijenjeni prvenstveno spoznajnom, socijalnom i emocionalnom razvoju djece.

U našem Vrtiću prostor je organiziran po centrima aktivnosti, a najčešći su:

- Centar likovnog izražavanja i stvaranja
- Centar početnog čitanja i pisanja
- Centar građenja i prostornog oblikovanja
- Centar društvenih igara
- Centar za odmor i relaksaciju
- Centar za dramske igre
- Centar za manipulativne aktivnosti
- Centar trenutno aktualne simboličke igre (trgovački centar, doktorski centar, frizerski centar, kuhinjski centar...)

Kada dijete ima mogućnost stupanja u interakciju s ostalom djecom u sigurnom, privlačnom okruženju, ono može graditi povjerenje u svoje sposobnosti u igri i stvarnom životu. Ovakvom organizacijom prostora u našem Vrtiću omogućujemo djetetu da izabire one materijale i aktivnosti koje njemu odgovaraju, za koje ima najviše sklonosti i sposobnosti, djecu sličnih interesa, a prema istraživanjima je dokazano da ovakav raspored prostora značajno smanjuje agresivna ponašanja, sugerira im druženje u manjim skupinama i povećava samostalnost u izboru prostora i aktivnosti.

4. Inkluzija djece s teškoćama u razvoju

Trajno opredjeljenje našeg Vrtića je poštivanje načela različitosti, a to između ostalog, podrazumijeva i prihvaćanje djece s posebnim potrebama s naglaskom na djecu s teškoćama u razvoju kao najranjivije skupine djece. Inkluzija kao vrijednost koju naš Vrtić promiče podrazumijeva proces u kojem se djeca s teškoćama, bez obzira na stupanj i vrstu teškoća odgajaju i obrazuju u okruženju sa svojim vršnjacima, to je proces stvaranja osjećaja pripadnosti grupi u kojoj dijete s teškoćama boravi. Inkluzija se temelji na načelu da svaki pojedinac pripada društvu kojem na vlastiti način pridonosi, ona promovira toleranciju, pretpostavlja preobrazbu i promjenu cjelokupne zajednice, a ne samo odgojno-obrazovnih institucija. Rad u uvjetima inkluzije podrazumijeva pristup usmjeren na dijete, njegove interese, sposobnosti, vještine i potencijale, a ne na njegove teškoće.

Kakvoća uključenosti i napretka djece s teškoćama ovisna je o senzibilitetu odgojitelja, stručnih suradnika, ravnatelja i osnivača predškolskih ustanova za potrebe ove djece. Sukladno tome djecu s teškoćama u razvoju uključujemo u redovne skupine s redovnim odgojno-obrazovnim programom s time da djeci s težim i kombiniranim teškoćama nastojimo osigurati podršku, potičemo odgojitelje na kontinuirano stručno usavršavanje, te posebnu pažnju pridajemo suradnji s roditeljima te djece.

Dobrobiti za djecu s teškoćama u razvoju u uvjetima inkluzije mnogostruke su:

ostvarivanje socijalnih interakcija odnosno druženje s vršnjacima koji im mogu biti uzori za različite vještine i ponašanja odnosno dobri modeli učenja, razvoj samopoštovanja i stvaranje pozitivne slike o sebi kroz društvene odnose i aktivnosti, odrastanje u sredini u kojoj dijete živi, hrabrost u traženju i primanju pomoći od drugih. Na taj se način i roditelji osjećaju prihvaćenije, znajući da im dijete ima jednake uvjete za rast i razvoj kao i ostala djeca, te imaju više vremena za sebe i ostalu djecu. Dobrobiti za djecu bez teškoća su bolje razumijevanje teškoća u razvoju, razvoj osjetljivosti za potrebe drugih, razvoj empatije, pomaganje i uvažavanje različitih od sebe te razvoj tolerancije. Kako bi inkluzija bila što uspješnija važno je imati pozitivne stavove u skupini i na razini vrtića oko uključivanja djeteta s teškoćama u razvoju u redovite programe. Također je važno osigurati kvalitetne, educirane i senzibilizirane odgojitelje, koji će boraviti s djetetom s teškoćama u razvoju i poticati njegove razvojne mogućnosti.

Osim osiguravanja materijalnih i fizičkih uvjeta rada, edukacija, motivacija za radom i dobra suradnja svih uključenih (osnivač, ravnatelj, stručni tim, odgojitelji, roditelji, vanjski stručnjaci) je jednako važna.

5. Dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa

Pedagoška dokumentacija je sredstvo istraživanja odgojno-obrazovnog procesa, učenja i napredovanja djece koje pokazuje djeci, odgojiteljima, stručnim suradnicima i roditeljima što se u dječjem vrtiću radilo. Praćenje djeteta je proces promatranja djeteta u igri i aktivnostima, bez uplitanja odgojitelja, s ciljem upoznavanja interesa, upoznavanja osobnosti, stilova učenja i sagledavanja stupnja razvoja djeteta. Prikupljene informacije temelj su budućeg planiranja rada, orijentacijska osnova za organiziranje aktivnosti djece ili pojedinog djeteta.

Važna uloga pedagoške dokumentacije je u evidentiranju postignuća odgojno-obrazovnog rada dječjeg vrtića sa svrhom istraživanja, praćenja, vrednovanja i unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa. Pedagoška dokumentacija je sredstvo za stvaranje društvenog i profesionalnog konteksta, osobu čini kompetentnijom jer joj olakšava uvid u svoju praksu u svoje proces učenja i povećava mogućnosti da o tome razgovara. Jedna od važnijih namjena dokumentacije je da pomogne odgojitelju da bolje razumije dijete, upozna način na koji ono razmišlja, što o nečemu zna i kako nešto razumije što konstantno vodi praksu u smjeru veće osjetljivosti na dijete.

Pod dokumentiranjem aktivnosti u ovom kontekstu podrazumijevaju se trodimenzionalni radovi (modeli i makete), dječji crteži, kontrolne liste, video snimke, audio snimke, fotografije, skale uključenosti, snimljene ili zapisane razgovore djece međusobno i djece s odgajateljima, te deskriptivno narativne bilješke.

Dokumentacija omogućuje odgojiteljima da podrže proces učenja djeteta tako da promišljaju moguće smjerove daljnjeg razvoja kurikuluma, poštujući smjer interesa djeteta. Dokumentacija pomaže djetetu da svoju ideju ili pretpostavku lakše komunicira drugoj djeci, a druga djeca mu pomažu da tu ideju nadograđuje, mijenja i da postupno izgrađuje nove spoznaje.

Dokumentacija omogućuje roditeljima da saznaju, ne samo što su djeca radila već i kako i zašto su nešto radila, da ne vide samo produkt već i proces dječjeg rada, da vide onaj dio života djeteta koji je njima obično nedostupan jer je izvana nevidljiv.

Učenje je konstantno istraživanje i kao takvo mora biti vidljivo, a jedan od načina postizanja vidljivosti je pedagoška dokumentacija u kojoj je proces učenja dokumentiran na različite načine tako da se o njemu može diskutirati, raspravljati i interpretirati.

6. Partnerstvo s roditeljima i s lokalnom zajednicom

Vrlo nam je važno da s roditeljima budemo dobri partneri u odgoju njihove djece i zato tijekom pedagoške godine osmišljavamo i provodimo razli

ite oblike suradnje s njima. Na roditeljskim sastancima se roditeljima prezentiraju bitne informacije vezane uz rad i funkcioniranje Vrtića, a to je i mjesto gdje se odgojitelji i roditelji dogovaraju o aktualnim pitanjima vezanim uz Vrtić i grupu. U roditeljske sastanke se ponekad uključuju stručni suradnici s edukativnim predavanjima na određenu temu. Roditelje o redovnim događanjima u grupi te o ostalim važnim informacijama obavještavamo i putem oglasnih ploča skupine. Na oglasnim pločama često su i obavijesti o tome što se trenutno sakuplja. Naime, roditelji su nam važni partneri i u sakupljačkim aktivnostima: pozivamo ih da nam pomognu u sakupljanju određenih materijala koje planiramo koristiti u radu. To su razni otpadni, tzv. pedagoški neoblikovani materijali iz kojih možemo stvarati nešto novo, nešto drugo. Time se potiče razvoj kreativnosti kod djece i njihov spoznajni razvoj, a osim toga odgajamo i njihovu ekološku svijest. Kako bi omogućili roditelju i djetetu zajedničko uživanje u procesu stvaranja u djetetovom vrtićkom okruženju, tijekom godine planiramo i stvaralačke radionice roditelja i djece (npr. za Uskrs, Božić, maskenbal ...).

Naglasak tijekom radionica nije na produktu već na sam proces stvaranja i na suradnju roditelja i djeteta koja se tijekom tog procesa ostvaruje. Više o svakodnevnom funkcioniranju djeteta u skupini te o njegovom cjelokupnom razvoju roditelji mogu doznati od odgojitelja tijekom individualnih informacija. Osim toga, tada je dobra prilika da roditelji i odgojitelji usporede svoje poglede na dijete, da odgojitelji dobiju dodatne informacije o ponašanju djeteta u roditeljskom domu te da zajedno dogovore odgojne postupke u određenim situacijama. U slučaju potrebe, na individualne razgovore uključuju se i ostali članovi stručnog tima vrtića (pedagog, ili zdravstveni voditelj) ili se, u dogovoru s odgojiteljima, roditelje poziva na savjetodavne razgovore s pojedinim članovima stručnog tima. Predstavnik roditelja uključen je i u Upravno vijeće vrtića, čime su roditelji aktivno uključeni u sva relevantna pitanja upravljanja vrtićem.

Osim partnerstva s roditeljima veliki naglasak stavljamo i na suradnju s lokalnom zajednicom jer smatramo da je važno da djeca već od predškolske dobi budu uključena u život zajednice. Uključujemo se u većinu općinskih manifestacija, popraćujemo sva aktualna zbivanja, rado u našim grupama ugošćujemo lokalne ljude, obrtnike, kako bi djeci omogućili upoznavanje ljudi i običaja iz svoje neposredne okoline te lakše spoznavanje svijeta oko sebe. Važno nam je da djeca od najmlađe dobi nauče biti aktivni članovi zajednice u kojoj žive te smatramo da ovakvim poticanjem suradnje odgajamo upravo takve, aktivne, pojedince.

Partnerstvo s roditeljima i zajednicom potičemo i osiguravanjem javnosti našeg rada, koji je olakšan prvenstveno komunikacijom putem vrtičke oglasne ploče i Internet stranice vrtića.

VRIJEDNOSTI

Temeljne vrijednosti Nacionalnog kurikuluma koje se trudimo zastupati kroz odgojno-obrazovni rad dječjeg vrtića CVRČAK Posedarje su:

○ ZNANJE

Znanje djetetu omogućuju razumijevanje i kritičko promišljanje svega što ga okružuje, snalaženje u novim situacijama te uspjeh u svakidašnje životu i svim kasnijim etapama institucijskog obrazovanja. U vrtiću dijete stječe znanje aktivno, oslanjajući se na svoj urođeni istraživački i otkrivački potencijal. Ono se razvija u poticajnome socijalnom i fizičkom okruženju vrtića, u interakciji s materijalima i drugom djecom te uz neizravnu potporu odgojitelja. U ranoj i predškolskoj dobi posebno je važno djetetu osigurati radost otkrivanja i učenja koje se najviše oslanja na igru i druge djetetu zanimljive aktivnosti.

○ HUMANOST I TOLERANCIJA

Humanizam i tolerancija podrazumijevaju prihvaćanje i poštovanje bića i njegova dostojanstva te ostvarivanje pravednosti kao životnog načela. Afirmacija humanizma i tolerancije podrazumijeva oblikovanje odgojno-obrazovnog pristupa temeljenog na suosjećanju, prihvaćanju i međusobnom pružanju potpore, kao i osposobljavanju djeteta za razumijevanja svojih prava, obveza i odgovornosti te prava, obveza i odgovornosti drugih. U vrtiću djeca uče prepoznati i prihvatiti svoje i tuđe potrebe, poštovati različitosti i graditi skrbne odnose s drugima te zajedno organizirati aktivnosti koje mogu moralno, materijalno i duhovno podizati kvalitetu života cjelokupne grupe tj. zajednice.

○ IDENTITET

Doba globalizacije obilježava multikulturalizam i zahtijeva odgoj i obrazovanje koje djetetu omogućuju da oblikuje identitet „građanina svijeta“, a pritom sačuva svoj nacionalni identitet i svoju kulturu te društvenu, moralnu, jezičnu i duhovnu baštinu. Sva djeca imaju pravo na odgoj i obrazovanje koje prihvaća i podržava različitost identiteta svakog djeteta i njegove obitelji. To podrazumijeva odstupanje od stereotipa i predrasuda bilo koje vrste te prihvaćanje individualnih posebnosti svakog djeteta i osiguranje individualnoga pristupa svakom djetetu. Vrtić treba djetetu

pomoći da razumije sebe i vlastiti identitet, ali i identitet drugih s kojima se susreće u vrtiću i široj socijalnoj zajednici.

○ ODGOVORNOST

U ranom i predškolskom odgoju promiče se razvoj sposobnosti djeteta za proaktivno i konstruktivno sudjelovanje u životu zajednice te učenje o vlastitim i tuđim pravima, obvezama, načinima djelovanja u zajednici i mogućnostima doprinosa zajedničkoj dobrobiti. Odgovorno ponašanje pretpostavlja smislen i savjestan odnos između osobne slobode i odgovornosti djeteta. Vrtić djeci treba omogućiti slobodu izbora aktivnosti, sadržaja, partnera za aktivnosti, prostora i načina oblikovanja aktivnosti te ih poticati da za svoje izbore uče preuzimati odgovornost.

○ AUTONOMIJA

Autonomija se ostvaruje odgojno-obrazovnim procesom usmjerenim razvoju samostalnog mišljenja, odlučivanja i djelovanja djeteta. Dijete se potiče na donošenje odluka i vršenje izbora, ostvarenje vlastitih prava te iznošenje i zastupanje vlastitog mišljenja. Razvoj osobne autonomije i emancipacije djeteta događa se u primjerenome fizičkom i socijalnom kontekstu vrtića, usmjerenom na stvaranje i održavanje prihvaćanja i recipročnih odnosa. U podržavajućem i neugrožavajućem okruženju vrtića djeca razvijaju neovisnost, kritičke sposobnosti, samopouzdanje i racionalan pristup životu.

○ KREATIVNOST

Kreativnost kao odgojna vrijednost predstavlja osnovu razvoja djeteta u inicijativnu i inovativnu osobu koja je u stanju prepoznati, inicirati i oblikovati različite kreativne aktivnosti i pronalaziti originalne pristupe rješavanju različitih problema.

PROGRAMI

1. REDOVITI PROGRAM

Redoviti program se provodi u svim skupinama našeg Vrtića kao poludnevni ili cjelodnevni program. U svim odgojnim skupinama odgojno-obrazovni rad temelji se na Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97/, 107/07 i 94/13) i podzakonskim aktima, na Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, br.7/8 od 10. lipnja 1991.god.) te na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i prilagođen je razvojnim potrebama djece, te socijalnim, ekonomskim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji djece polaznika našeg Vrtića i sredine u kojoj živimo.

Cilj programa

Poticanje cjelovitog razvoja djeteta kroz igru, raznovrsne aktivnosti, istraživanje i stvaranje, otkrivanje, komunikaciju, međusobnu interakciju, socijalizaciju, poticajno okruženje uz partnerski odnos s roditeljima.

Obilježja programa

- Mješovitost – sve naše skupine su dobno mješovite što omogućuje poticajnu socijalnu interakciju i suradničko učenje djece različite dobi.
- Prostor – treći odgajatelj – nastojimo organizirati bogato strukturirano okruženje i poticajnu materijalnu sredinu koja omogućuje djetetu razvoj svih potencijala, učenje kroz istraživanje, razvoj kreativnosti i stvaralaštva.
- Suradnja – smatramo da nas suradnja u svakom smislu oplemenjuje, a pod njom podrazumijevamo suradnju među skupinama, suradnju s roditeljima i s društvenim čimbenicima u lokalnoj zajednici i izvan.
- Različitost – iako sve tri skupine dječjeg vrtića provode redoviti program on se uvelike razlikuje od skupine do skupine, zbog implicitne pedagogije odgajatelja, konteksta u kojem se nalaze i brojnih vanjskih čimbenika.
- Kretanje – nastojimo kroz prostor poticati što više kretanja. Kretanja u smislu boravka vani, istraživanja okoline, raznih posjeta (moru, parku, livadama, izletištima...)

Nositelji programa

Programe provode educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji i stručni suradnici.

Namjena i vremenik programa

Namjena programa je odgoj i obrazovanje djece u dobi od 1 godine do polaska u Osnovnu školu.

Pedagoška godina 2017./2018. traje od 1. rujna 2017. do 31. kolovoza 2018. god.

Program predškolskog odgoja i obrazovanja za svu upisanu djecu traje od 2. studenog 2017. do 31. svibnja 2018. god. Vrtić radi pet dana u tjednu, od ponedjeljka do petka.

Radno vrijeme vrtića je od 06,30 do 16,30 sati.

Način vrednovanja programa

Vrtić vrednovanje provodi kroz:

- dnevna, tjedna, tromjesečna, godišnja planiranja i zapažanja
- praćenje provedbe bitnih zadataka i izvještavanje
- upitnike za roditelje
- različite skale, dosjee djeteta, upitnike, ankete (ovisno o potrebi)
- radne grupe i timska planiranja

Redoviti program našeg Vrtića temeljito je razrađen u Godišnjem planu i programu rada ustanove, te je prilagođen aktualnim okolnostima i pedagoškim potrebama perioda u kojem se odvija.

2. PROGRAM PREDŠKOLE

U skladu s odredbama Zakona o predškolskom odgoju (NN, 10/1997; 107/2007; 94/2013) i Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN, 63/2008, 90/2010) te Pravilnika o sadržaju i trajanju programa predškole (NN, 107/2014) dječji su vrtići u obvezi provoditi program predškole s djecom u godini pred polazak u osnovnu školu.

Polazišta

Osvještavanje polaznika predškole o tome da postaju ravnopravni članovi kolektiva. Da kao takvi imaju obveze prema sebi (npr. usvajanje higijenskih i radnih navika), ali i prema drugima u svojoj okolini (uvažavanje i poštivanje različitosti zajednice i briga prema svijetu u kojem živimo). Kao stručni voditelji nastojimo omogućiti što bolje materijalne uvjete kako bi se planirani cilj, zadaće i aktivnosti mogli kvalitetno realizirati.

Ciljevi programa

Osigurati okružje u kojem će djeca najviše moguće razviti svoje potencijale, zadovoljiti svoje aktualne interese i time steći znanja, vještine i navike koje će mu omogućiti uspješnu prilagodbu novim uvjetima života, rasta i razvoja, što ga u školi očekuju.

Zadaće

- osigurati poticajno materijalno-organizacijsko okruženje,
- unaprjeđivati intelektualni, društveni, moralni i duhovni razvoj djece kroz stjecanje znanja, vještina i navika, kroz izgrađivanje identiteta, humanizma i tolerancije, odgovornosti, autonomije i kreativnosti,
- osigurati interakcijske odnose s djecom, u kojima će stjecati sigurnost i samopouzdanje, osjećaj napredovanja i uspjeha, pozitivnu sliku o sebi kao kompetentnoj osobi,
- poticati dječju igru, uvažavajući je istovremeno kao osnovnu aktivnost, sredstvo i metodu rada,
- pridonošenje osobnoj, emocionalnoj, obrazovnoj i socijalnoj dobrobiti djeteta,
- poticati partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom.

Obilježja programa

Program predškole je usmjeren poticanju tjelesne, emocionalne, intelektualne i socijalne zrelosti te razvoju samostalnosti djece predškolske dobi i dio je redovitog programa.

- Tjelesna zrelost – podrazumijeva primjerenu tjelesnu razvijenost, sposobnost svrhovitog, skladnog, koordiniranog korištenja svoga tijela za kretanje i baratanje predmetima.
- Emocionalna zrelost – očekuje se da dijete prije polaska u školu prepozna emocije, imenuje ih, na prihvatljiv način reagira u situacijama uskraćivanja pojedinih njegovih potreba i želja, ima razvijen dobi primjeren stupanj kontrole emocija i tolerancije na frustraciju, ustraje u aktivnosti, te može bez teškoća dio dana biti odvojen od roditelja.
- Intelektualna zrelost – podrazumijeva razvoj govora, pažnje, mišljenja, inteligencije, orijentacije u prostoru i vremenu, prepoznavanje boja i matematičkih pojmova, razvoj grafomotoričkih vještina.
- Socijalna zrelost – vezana je uz emocionalnu zrelost, uspostavljanje odnosa s drugima, prilagođavanje društvenim pravilima i obvezama, usvajanje moralnih normi, sustava vrijednosti i ponašanja u svojoj okolini.
- Samostalnost – podrazumijeva brigu o sebi i svojim stvarima.

Nositelji programa

Programe provode educirani i stručno kompetentni djelatnici: odgojitelji i stručni suradnici.

Namjena i vremenik programa

Namjena programa je odgoj i obrazovanje djece u godini pred polazak u Osnovnu školu.

Program predškole dio je redovitog programa pa se provodi svaki radni dan od 6,30 do 16,30 ili kao poludnevni od 6,30 do 12,00 sati, za djecu koja pohađaju redovan vrtički program, a u popodnevnim satima omogućeno je pohađanje programa predškole djeci koja nisu uključena u redovan vrtički program.

Program predškole je obavezan za svu djecu u dobi prije polaska u Osnovnu školu u trajanju od minimalno 250 sati.

Način vrednovanja programa

Dokumentirat će se dnevni, tjedni, tromjesečni te godišnji plan i program, zapažanja o djeci tijekom provođenja istog. Evaluacija, odnosno vrednovanje, odvijat će se usporedno s djetetovim razvojem i razvojnim potrebama te tako i određivati smjernice daljnjeg razvoja programa (praćenje rada relevantnih stručnjaka na području predškolskog odgoja i obrazovanja, praćenja rada Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Agencije za odgoj i obrazovanje).

SMJER PROFESIONALNOG RAZVOJA STRUČNIH DJELATNIKA

Bitna misija obrazovanja je pomoći svakoj osobi da razvije svoj vlastiti potencijal da bi postala cjelovito ljudsko biće, preporučujući pristup „učiti kako se uči” tijekom čitavog života. Svakoga pojedinca bi trebalo osposobiti za učenje tijekom njegovog životnog vijeka da bi bio u stanju kontinuirano se prilagođavati promjenjivom, složenom i međuovisnom svijetu. Pod stručnim usavršavanjem odgojitelja podrazumijeva se istraživanje i mijenjanje osobne prakse, što ovisi od angažmana odgojitelja i stručnog tima, i ima važne implikacije na njihov osobni razvoj. Nastojat ćemo našim djelatnicima osigurati kontinuirano profesionalno učenje i razvoj. I dalje ćemo poticati stjecanje novih saznanja i regionalnih, nacionalnih i svjetskih trendova iz područja ranog i predškolskog odgoja kroz stručne skupove u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje ili neke druge organizacije, ali ćemo naglasak staviti na akcijska istraživanja kroz koje se propituje i istražuje praksa te poticati umrežavanje vrtića „zajednica koje uče“ i na taj način osigurati razmjenu znanja i zajedničko učenje. Pod akcijskim istraživanjem podrazumijevamo zajedničko refleksivno istraživanje, s ciljem razumijevanja i unapređivanja odgojno-obrazovne prakse.

Stručno usavršavanje usmjereno na istraživanje osobne prakse u vrtiću ne omogućuje samo prigode za individualni razvoj odgojitelja nego i mogućnosti za razvoj suradničkih odnosa i to ne samo u okviru jedne ustanove nego i šire, stvaranjem mreže suradničkih vrtića – profesionalnih zajednica koje uče. Zato učinkovita organizacija vrtića mora biti otvorena i uključivati u proces promjena sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa. Promjene se ne mogu obavljati izdaleka, odozgo, već moraju dolaziti iz ustanove i uključivati ljude koji će ih svakodnevno implementirati u praksi na razini svoje ustanove, a postupno i šire. Poseban naglasak u profesionalnom razvoju biti će i naše kontinuirane, redovite radne grupe (interne stručne aktive), supervizije sa stručnim suradnikom i odgojiteljima s različitim temama. Također ćemo nastojati biti dio naše šire profesionalne zajednice i aktivno sudjelovati na stručnim skupovima u zemlji te dijeliti iskustva i saznanja s kolegicama iz struke i širom javnosti. Nastavit ćemo uvažavati odgojitelje i njihove interese u planiranju stručnih usavršavanja koje zajedno dogovaramo na prvim odgojiteljskim vijećima i stručnim aktivima i planirati ih u godišnjem planu i programu ustanove.

OSIGURAVANJE KVALITETE

Pod osiguravanjem kvalitete podrazumijevamo vrednovanje našeg odgojno-obrazovnog rada što je vrlo složen proces. Razlikujemo unutarnji i vanjski sustav vrednovanja. Unutarnji podrazumijeva vrednovanje od strane članova koji su direktno ili indirektno uključeni u odgojno-obrazovni proces, a vanjsko vrednovanje provode čimbenici izvan ustanove (instituti, udruge, ministarstvo, domaći ili međunarodni stručnjaci itd.). Smatramo da se kvaliteta može najbolje osigurati kombinacijom ova dva sustava, a ove ćemo se pedagoške godine usmjeriti samo na unutarnje vrednovanje s ciljem stvaranja boljih temelja za objedinjeno vrednovanje.

Vrednovanje unutar ustanove vršit ćemo od strane ravnatelja, odgojitelja i stručnih suradnika na osnovu timskog planiranja i evaluacije procesa i rezultata, na sastancima stručnog tima, manjih radnih grupa odgojitelja (stručnih aktiva), te odgojiteljskih vijeća, uvažavajući konkretne materijale, nastale u neposrednom radu s djecom (video zapisi, fotografije, mape, skale procjene, ankete) i drugo. Odgojiteljice će voditi propisanu pedagošku dokumentaciju koja je ujedno materijal za vrednovanje. Na kraju godine, svi odgojno-obrazovni djelatnici pisat će izvještaj o radu i ispunjavati upitnik osobne evaluacije koji će obraditi stručni tim.

Ove pedagoške godine posebno ćemo se usmjeriti na vrednovanje ustanove od strane roditelja. Izradit ćemo anonimni anketni upitnik o tome kako roditelji vide razne segmente našeg rada i koliko su s njima zadovoljni. Ankete će obraditi stručni tim i rezultate prezentirati na odgojiteljskom vijeću.

Važno nam je naglasiti da je osiguranje kvalitete odgojno-obrazovne prakse primjenjivo, ali to nije statično pitanje sa samo jednim točnim odgovorom. Kvaliteta se u odgojno-obrazovnoj ustanovi temelji na živoj razmjeni znanja i iskustva svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, te smo usmjereni ka tome da je trajno unapređujemo.

LITERATURA

- Bruner, J. S. 2000. Kultura obrazovanja. Educa, Zagreb
- Ferruci, P. 2000. Što nas uče djeca. Algoritam, Zagreb
- Miljak, A. 1996. Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja: Model Izvor. Persona, Velika Gorica
- Miljak, A. 2009. Življenje djece u vrtiću. SM naklada. Zagreb
- Sindik, J. 2007. Poticajno okruženje i osobni prostor djece u dječjem vrtiću. Metodčki obzori 3 (2008), str. 143 - 154.
- Slunjski, E. 2008. Dječji vrtić zajednica koja uči. Spektar Media, Zagreb
- Slunjski, E. 2006. Stvaranja predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizaciji koja uči. Mali profesor, Zagreb
- Strugar, V. (ur.) 2002. Konceptija promjena odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj: projekt Izvorište. Ministarstvo prosvjete i športa, Zagreb
- Stoll, L., Fink, D. 2000. Mijenjajmo naše škole: Kako unaprijediti djelotvornost i kvalitetu škola. Educa, Zagreb
- Prijedlog koncepcije ranog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. RH Ministarstvo prosvjete i športa, Prosvjetno vijeće, Školske novine broj 12, Zagreb, 2001.
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi s konačnim prijedlogom zakona. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zagreb, 2007.
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Zagreb: NCVVO, 2012.
- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece. Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH. br. 7-8., Zagreb, 1991.
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju. Zastupnički dom sabora Republike Hrvatske. Narodne novine broj 94, Zagreb, 2013.
- Državni pedagoški standard. Narodne novine broj 90/ 2010.
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Zagreb: Narodne novine broj 5 / 2015.

Zbornici radova:

- Arko – Tomaić i dr. (ur.) 2002. Cjeloživotnim učenjem korak bliže djetetu. Rijeka, Dječji vrtić Rijeka
- Božić, Ž. (ur.) 1997. Inovacijski pristupi – Korak bliže djetetu. Zbornik radova povodom 150 godina predškolskog odgoja u Gradu Rijeci, Adamić, Rijeka,
- Došen Dobud, A... et all (ur.). Vrtić kao dječja kuća (1. Dani predškolskog odgoja Istarske županije – zbornik radova); Pula; PU Dječji vrtići Pula

Časopisi:

- Dijete-vrtić-obitelj
- Zrno
- Školske novine

Predsjednica Upravnog vijeća

Marija Crnjak

Ravnateljica

Ana Milić

KLASA: 601-01/17-01/02

URBROJ: 2198/07-01-2-17-46

Posedarje, 14.09.2017.g.